

**Майстер слова -
Павло Загребельний**

КЗ "Березнівська міська публічна бібліотека"
Березнівська центральна бібліотека

Майстер слова - Павло Загребельний

Біобібліографічний нарис до 100 - річчя від дня народження

2024

УДК 016 : 821. 161. 2
М 12

**Майстер слова - Павло Загребельний : біобібліографічний нарис /
Березнівська центральна бібліотека; укладач О. І. Гурин. – Березне, 2024. –
с.16.**

Біобібліографічний нарис «Майстер слова - Павло Загребельний» спрямоване на всебічне висвітлення матеріалів про життя та творчість письменника гострої думки і палкого темпераменту, якого ще за життя визнано одним з найкращих письменників світу ХХ століття. Книжки Павла Загребельного – це думи про народ від давнини до сучасності, про людей, які прагнуть від життя дива, шукають його і знаходять, і – найголовніше – творять його в муках і любові.

Мета видання – розкрити постать письменника, яка є визначальною в українській і світовій літературі. Нарис складено на основі літератури, яка є у фондах Березнівської центральної бібліотеки.

Видання розраховане на широке коло користувачів: працівників бібліотечних та інформаційних служб, викладачів, вчителів загальноосвітніх шкіл, студентів, школярів та всіх, хто читав, читає та любить творчість великого класика української літератури.

Життєвий і творчий шлях Павла Загребельного

*«Нести традицію. В цьому –
тривалість і вічність держави і її
люду»*

Павло Загребельний

Один із найвідоміших українських письменників другої половини ХХ – початку ХХІ століття, Герой України, лауреат Шевченківської премії – Павло Архипович Загребельний.

Творчість Загребельного різнобарвна, а тематика його творів настільки широка, що охоплює читачів різних вікових категорій. Він цікавився всіма аспектами життя: від князів Київської Русі, воєвод та бояр, часів гетьманства Богдана Хмельницького до наших сучасників, яких об'єднує гаряча любов до своєї української землі і небайдужість до долі людей. «Нестор-літописець ХХ століття» – так називають Павла Загребельного, а його творчість – літопис багатостраждальної української історії від сивої давнини Київської Русі до першого десятиліття незалежності. Всі свої таємниці письменник занотовував у своєму щоденнику. Але прочитати його можна буде лише через 20 років після смерті автора, у 2029 році.

Павло Архипович Загребельний народився 25 серпня 1924 року в с. Солошині на Полтавщині. В 1941 році закінчив десятирічку. Не маючи повних сімнадцяти років, пішов добровольцем на фронт. Був курсантом 2-го Київського артучилища, брав участь в обороні Києва, був двічі поранений. Після другого поранення в 1942 році потрапив у полон і до початку 1945 року перебував в нацистських концтаборах смерті. Після звільнення працював у радянській воєнній

місії в Західній Німеччині. В 1946 році Павло Загребельний вступив на філологічний факультет Дніпропетровського університету. Після його закінчення (1951) – майже півтора десятиліття журналістської роботи в обласній дніпропетровській газеті та в журналі «Вітчизна» (м. Київ).

Письменницьку діяльність Павло Загребельний розпочав із новел та повістей. У другій половині 1950-х років видано збірки оповідань «Учитель» (1957), «Новели морського узбережжя» (1958), повісті «Марево», «Там, де співають жайворонки» (1956), «Долина довгих снів» (1957). Найсерйознішою роботою того часу можна вважати повість «Дума про невмирущого» (1957), присвячену воїнському та людському подвигу молодого радянського солдата, який загинув у фашистському концтаборі.

Помітною для українського літературного процесу став період, коли Павло Загребельний у 1961–1963 роках був головним редактором «Літературної газети» (пізніше – «Літературна Україна»), де він заручився підтримкою молодих поетів-шістдесятників. Приблизно в той же час з'явилися три перші романи письменника: «Європа 45» (1959), «Європа. Захід» (1960), «Спека» (1960). Оцінки цих творів були далеко не однозначні: від схвальних до знищувальних, але саме це і засвідчувало, що з'явилися твори небуденні, автор здобув славу одного з найерудованіших письменників свого часу.

Протягом 1960–1980 років письменник створив основну частину своїх романів, які принесли йому світове визнання: «День для прийдешнього» (1964) (перевидано у 2008 році під назвою «Зло»), «Шепіт» (1966), «Добрий диявол» (1967), «Диво» (1968), трилогія «З погляду вічності» (1970), «Переходимо до любові» (1971), «Намилена трава» (1974), «Розгін» (1976), роман «Роксолана» (1980) та інші.

Одним із значних здобутків української прози став роман «Диво», в якому органічно поєднується далеке минуле та сучасність. В центрі роману – Софія Київська, яка є незнищеним символом української державності та духовності. Коментуючи свій роман «Диво», Павло Загребельний у літературно-критичній статті «Спроба автокоментаря» зазначав: «Хотілося показати нерозривність часів, показати, що великий культурний спадок, полишений нам історією, існує не самодостатньо, а входить у наше життя щоденне, впливає на смаки наші й почування, формує в нас відчуття краси й величі, ми ж платимо своїм далеким предкам тим, що ставимось до їхнього спадку з належною шанобою, оберігаємо й захищаємо його».

Пізніше було створено цілий цикл романів про історичне минуле нашої Батьківщини: «Первоміст» (1972), «Смерть у Києві» (1973), історичний роман «Євпраксія» (1975). Подіям української історії XVI ст. присвячено роман «Роксолана» (1980). Письменник зробив спробу проникнути у складний внутрішній світ своєї героїні – Роксолани – Анастасії Лісовської, доньки українського священика з Рогатина, яка, потрапивши до гарему турецького султана Сулеймана, незабаром стала його улюбленою дружиною. В авторській післяслові Павло Загребельний так коментував образ Роксолани: «Досі постать Роксолани була безплотною, часто ставала об'єктом псевдопатріотичних захоплень, використовувалася деякими авторами як своєрідний рупор для їхніх розумувань, тут (тобто в «Роксолані») вона, як принаймні здається авторові, віднаходить ті необхідні виміри і якості, які роблять її особистістю. Власне, роман

– це історія боротьби нікому не знаної дівчини й жінки за свою особистість, за те, щоб уціліти, зберегти і вберегти себе, а тоді вознестися над оточенням, може, й над цілим світом».

В 1979–1986 роках Павло Загребельний очолював Спілку письменників України, був головою комітету по Державних преміях ім. Т.Г. Шевченка, обирався депутатом Верховної Ради СРСР 10-го і 11-го скликань, Верховної Ради УРСР 9-го скликання.

У 90-ті роки ХХ ст. письменник відійшов від активного громадсько-політичного життя, водночас, незважаючи на вік, плідно працюючи на сучасній літературній ниві. Свідченням цього стали його твори: роман «Я, Богдан» (1983), «Південний комфорт» (1984), «Левине серце», (продовженням «Левиного серця» став роман «Вигнання з раю» (1985), збірник «Неймовірні оповідання» (1987), фантастичний роман «Безсмертний Лукас» (1989), «Гола душа» (1992), пригодницьку повість «Ангельська плоть» (1992), «Тисячолітній Миколай» (1994), «Попіл снів» (1995) «Юлія, або Запрошення до самовбивства» (1994), «Брухт» (2002), «Стовпотворіння» (2004) та інші твори.

Розкрити «таємниці» характеру Богдана Хмельницького, показати його як людину та як визначного державотворця – таке завдання поставив перед собою Павло Загребельний в романі «Я, Богдан». Він показує діяльність гетьмана на тлі складної політичної ситуації середини XVII ст., зупиняючись також і на подробицях його особистого життя. В романах зустрічаємо вступні слова чи передмову, післяслово – це свого роду невеликі літературознавчі, а то й історіографічні етюди.

Павло Загребельний працював понад сорок років в українській прозі. За цей час вийшло більше двадцяти його романів. У 1974 році за романи «Первоміст» і «Смерть у Києві» отримав Державну премію ім. Т. Шевченка. У 1980 році твір «Розгін» був відзначений Державною премією СРСР. Загребельний є автором збірника статей, есе «Неложними устами» (1981). До нього ввійшла повість-дослідження «Кларнети ніжності», присвячена П.Г. Тичині. Письменник власноруч переробляв свої прозові твори на п'єси: «День для прийдешнього» переробив на «Хто за? Хто проти?», а «З погляду вічності» на «І земля скакала мені навстріч», які були поставлені українськими театрами. За його сценаріями на Київській кіностудії ім. О. Довженка були зняті художні фільми: «Ракети не повинні злетіти» (1965), «Перевірено – мін немає» (1966), «Лаври» (1974), «Ярослав Мудрий» (1982).

Павло Архипович був щасливий у сімейному житті. Елла Михайлівна, закохана і кохана жінка, оточила Павла Архиповича затишком і теплом – щоб він міг спокійно та плідно працювати. Вона підтримувала його у хвилини душевного неспокою. В одному із своїх інтерв'ю він сказав: «Я щасливий, адже я живий. У концтаборі ми мріяли: тільки б дожити до Перемоги, а там і померати

можна. І ось я живу після цього вже 60 років. Це щастя! У мене прекрасна дружина, син (Михайло Загребельний – кандидат економічних наук, письменник, публіцист) і дочка (Марина Загребельна – викладає в МДІМВ англійську мову), три внуки і правнук – також Павло. Я щасливий, тому що мої книги читають». І добре, коли поруч є жінка, яка все розуміє...».

Помер Павло Архипович 3 лютого 2009 року. Похований в Києві на Байковому кладовищі.

Талановитий у всьому Павло Загребельний являв яскравий взірець самовідданого служіння літературі та народові, Україні.

Кінематографічна діяльність за сценаріями Павла Загребельного на Київській кіностудії ім. О. Довженка були зняті художні фільми:

- «Ракети не повинні злетіти» (1963);
- «Перевірено — мін немає» (1965, у співавт.);
- «Лаври» (1974, т/ф);
- «І земля стрибала мені назустріч» (1975);
- «Хто за? Хто проти?» (1977, т/ф);
- «Ярослав Мудрий» (1981, у співавт.);
- «Розгін» (1986, т/ф);
- «Кларнети ніжності»

Вислови Павла Загребельного

"Бути людиною в усьому - завдання кожного, письменника ж – особливо."

«Головне в літературі – написати, але написати так щоб люди прочитали, поєднати людські серця, примусити їх здригатися».

"І все-таки я вірю в силу художнього слова, яке стоїть вище простих слів. Воно переважає над нашим звичайним життям. І в цьому його безсмертя. Адже скільки вже спалювали книг, а з ними і їх авторів...»

«І все одно Слово, як серце Прометейя в поемі Шевченка, "оживає і сміється знову".

«Коли мене сьогодні запитують, у що я маю вірити, відповідаю: тільки у свій народ. Спасіння тільки в цьому».

«Кращі наші книжки ще раз засвідчують те, що для літератури немає полюсів неприсутності, вона в змозі освоїти матеріали будь-яких тем».

«Мені здається, що я багато сказав із того, що хотів сказати у своєму житті. У своїх книжках я досить відвертий.»

«У нас завжди з усім спізнюються. Хіба ж це премія в шістдесят років? Премії треба давати молодим — щоб заохочувати. Щоб вони росли, розвивалися в атмосфері найбільшого сприяння».

«Чомусь мені завжди здавалось, що злі духи витають десь поза Україною, над нами — тільки добрі. Навіть тоді, коли ми гинули. Адже воскресали ж і жили далі. І нема кращої землі, ніж наша земля...»

Цитати Павла Загребельного

Але хто хоче жити, повинен перемагати

В душу не вскочиш, коли тебе виселено звідти

В літописах годі шукати згадок про веселих людей

Велич - це звір, який вимагає щораз нової поживи

Від надміру минулого люди старіють.

Військо можна перемогти – жінку ніколи.

Гений, как истина, сильнее деспотов.

Дехто вмирає, так і не народившись

Життя складається з обіцянок і погроз.

Жінка створена для поглядів і доторків

Коли чоловік не має мови, то не має він імені також.

Легенди бувають правдивіші за історію.

Людина створена з віри й розпачу.

Мудрого не зламає лихо і не зіпсує щастя.

Невільною людина є лише тоді, коли вона розбещена

Ніколи не бійся ворогів великих – остерігайся дрібних.

Помогти можна тільки тому, хто цього хоче.

Рідна земля ніколи не набридає.

Ще не знати, що чим породжується: чи слова ділами, чи діла словами

Твори Павла Загребельного, які надійшли до бібліотеки

Загребельний П.А. Роксолана. Роман. У 2-х кн. Кн. 1: Вознесіння / Худож.-оформлювач І. В. Осипов. – Харків: Фоліо, 2003. – 382 с.

У романі «Роксолана» відомий український письменник Павло Загребельний відтворює події XVI століття, розповідає про дивовижну долю української дівчини Настасі Лісовської. Її з іншими сільчанами захопив у полон татарський військовий загін. А далі невільничий ринок, і юна красуня опиняється в гаремі турецького султана Сулеймана. Але вона не стала приниженою рабинею. Своїм незвичайним розумом, волею і вродою горда слов'янка виборює собі іншу долю. Запаливши серце могутнього султана вогнем любові, вона незабаром стає його законною дружиною, владаркою Сходу, відомою світу на ім'я Роксолана.

Загребельний П.А. Роксолана. Роман. У 2-х кн. Кн. 1: Вознесіння (закінчення). Кн. 2: Страсті / Худож.-оформлювач І. В. Осипов. – Харків: Фоліо, 2003. – 382 с.

У романі «Роксолана» відомий український письменник Павло Загребельний відтворює події XVI століття, розповідає про дивовижну долю української дівчини Настасі Лісовської. Її з іншими сільчанами захопив у полон татарський військовий загін. А далі невільничий ринок, і юна красуня опиняється в гаремі турецького султана Сулеймана. Але вона не стала приниженою рабинею. Своїм незвичайним розумом, волею і вродою горда слов'янка виборює собі іншу долю. Запаливши серце могутнього султана вогнем любові, вона незабаром стає його законною дружиною, владаркою Сходу, відомою світу на ім'я Роксолана.

Загребельний П. А. Безслідний Лукас: Роман / Ілюстрації І. І. Яхіна; Худож. – оформлювач Д. В. Панченко. – Харків: Фоліо, 2003. – 398 с. – (Література).

Лукаса ще в школі прозвали Безслідним за його неперевершене вміння чаклувати з м'ячем на баскетбольному майданчику. І студентом Стенфорда він став тому, що такий гравець потрібен був університетській лізі. Але після тяжкої травми, переживши клінічну смерть, Лукас круто змінив своє життя, мовби глянув на світ іншими очима. Його захопила, на перший погляд, божевільна ідея підвищення розумового потенціалу людства, він навіть

опублікував на цю тему реферат. Та ті, хто зацікавилися теорією Лукаса, були далекі від його гуманістичної ідеї і переслідували зовсім інші цілі. Їм потрібен був Лукас цілком – його мозок і навіть життя, але він ще раз довів: його не можна ні купити, ні полонити, бо він насправді безслідний...

Загребельний П. А. Свпраксія: Роман / Худож.-оформлювач І. В. Осипов. – Харків: Фоліо, 2003.

Події в романі відбуваються на межі XI – XII століть. Внучка Ярослава Мудрого київська княжна Свпраксія виходить заміж за Генріха IV і стає германською імператрицею. Але ж доля молодої жінки складається трагічно: на чужині вона зазнає тяжких принижень і страждань, втрачає любов. Проте, долаючи злобу, чвари, інтриги імператорського двору, Свпраксія дістається рідної землі.

Загребельний П. А. Юлія, або Запрошення до самовбивства: Роман / Худож.-оформлювач І. В. Осипов. – Харків: Фоліо, 2003.- 351 с.

У далекому Ташкенті під час війни Роман палко покохав Юлію. Вона його Джульєтта, жінка його долі. Та Юлія, кажуть, померла від тифу, а може, просто пропала, але він шукає її усе життя. На його обрях несподівано і негадано з'являлися інші жінки і так само зникали, своєю смертю стверджуючи: «разом щастя не буває, хтось має загинути, нехай то буду я». Він жив далі і все частіше приходили думки, що жінка може врятувати чоловіка від усього на світі, навіть від самовбивства. А тепер прийшов його час виборювати у долі свою любов. І щоб захистити свою останню Юлію, він вбиває себе.

Загребельний П. А. Зло: Роман / Худож.-оформлювач Є. В. Вдовиченко. – Харків: Фоліо, 2008. – 379 с.

«Гостро-проблемний» - так у радянські часи називали цей роман найвідомішого українського письменника сучасності Павла Загребельного. І дійсно, навіть назва у нього була «гострою» та «проблемною» - «Зло». Але яке «зло» може бути у радянській державі, в якій соціалізм вже перемиг, а комунізм от-от настане? Ні-ні, ніякого зла, та й «гостроти і проблемності» - чим менше, тим краще. Звідти – зміна назви на «радянсько-оптимістичну» (насправді – прилизану і ніяку), звідти – перепони, які ставали на шляху цього роману до читача, звідти – ножиці цензорів, які без жалю вирізали ті самі «гострі» й «проблемні» місця, заради яких автор і писав цей роман...

Загребельний П. А. Європа 45: Роман / ілюстрації І. І. Яхіна; Худож. – оформлювач Д. В. Панченко. – Харків: Фоліо, 2003. – 605 с.

Їх було семеро – люди різних національностей, різних поглядів і різної віри. Доля звела їх на війні, на ворожій німецькій землі, а

ненависть до фашизму об'єднала. То був маленький інтернаціональний бойовий загін під командою українця Михайла Скиби. Голодні, загнані, зморені люди потрапили у самий вир війни і боролися з нею всіма своїми силами, подолали неможливі перешкоди, пройшли крізь пекельну небезпеку, щоб внести свою частку у Велику Перемогу, щоб мати можливість повернутися до рідних домівок, до вільного і щасливого життя.

Загребельний П. А. Дума про невмирущого: Повісті / Ілюстрації Є. В. Вдовиченка; Худож. – оформлювач Д. В. Панченко. – Харків: Фоліо, 2003. – 398 с.

Повість «Дума про невмирущого» розповідає про трагічну долю українського юнака, яка стала символом гідності й непереможності людського духу.

В шістнадцять років він добровольцем пішов на фронт. Він мріяв бути вченим, а став солдатом, зустрівся віч-на-віч з війною і не відступив, мужньо бився з фашистами, захищаючи рідну землю, батька й матір, свою кохану. Тяжкопораним він потрапив у полон, та й там, у нелюдських умовах концтаборів, не припинив боротьби, вмирав, повертався до життя і знову вмирав, але не підкорився...

До книги ввійшли ще дві повісті про війну: «День шостий» та «В-ван!».

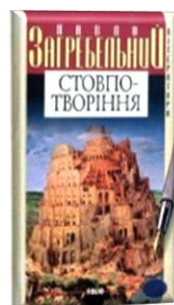

Загребельний П. А. Тисячолітній Миколай: Роман: Ч. 1 / Худож.-оформлювач І. В. Осипов. – Харків: Фоліо, 2004. – 399 с.

«Тисячолітній Миколай» - роман з незвичайним сюжетом. Це розповідь-спогад людини, яка прожила понад десять століть – від часів князя Володимира до наших днів – не одне життя, щоразу ніби вмираючи та знову народжуючись, і завжди з ім'ям Миколай. Був він дружинником князя Володимира, їздив з його посланцями до Візантії, і разом із нареченою князя, роменською царівною Анною, привіз на Русь нову віру. З козацьким посольством Богдана Хмельницького інок

Миколай Несміяновський, що знався у всіляких науках, приїздив до Москви, де у Чудовому монастирі був справником старих та ново печатних книг. У двадцятому столітті Миколай Сміян ще хлопцем пережив голодомор 33-го, молодим лейтенантом пройшов кривавими дорогами Великої Вітчизняної, а у мирний час став вченим-агрономом.

Події у першій частині роману закінчуються поверненням Миколая Сміяна з війни у 1946 році.

Загребельний П. А. Стовпо-творіння; Кавтаклізма / Худож.-оформлювач І. В. Осипов. – Харків: Фоліо, 2005. – 286 с.

Два тексти, що друкуються в цій книжці, витримані в не зовсім звичній для П. Загребельного манері: спроба написання іронічної історії нашої сучасності. Так і здається, ніби письменник під час своєї роботи тримав у пам'яті слова Шатобріана з його «Замогильних записок»: «Коли в тиші зречення чуєш кайдани рабів і голос донощика, коли все дрижить перед тираном і коли так само небезпечно заслужити його прихильність, як і накликати на себе його

немилість, з'являється історик, якому доручено помститися за приниження народу. Хай Нерон процвітає, в імперії вже народився Тацит».

Загребельний П. А. Первоміст: Роман / Худож.-оформлювач І. В. Осипов. – Харків: Фоліо, 2003. – 350 с.

«Первоміст» - роман про Київську Русь, коли за наказом Володимира Мономаха було збудовано першу велику споруду давнини – міст через Дніпро. Події роману розгортаються навколо цього мосту, це розповідь про людей, які стерегли, доглядали і охороняли Первоміст в разі небезпеки. В центрі роману – доля молодого мостищанина Маркерія, який не піддавався підступним чарам розбещеної дружини Воєводи і не зрадив свого кохання до прекрасної Світляни. У лиху годину, коли обступали Київ Батиеві орди, саме Маркерію судилося вирішити долю Первомосту.

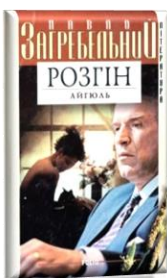

Загребельний, П. Розгін : роман / П. Загребельний. - Х. : Фоліо. Кн.2 : Персонафера : художественная лит-ра. - 2003. - 399 с.

Академік Карналь — видатний вчений, «бог кібернетики», як його називали, людина, цілком віддана науці. Значні наукові праці, всесвітня відомість, безліч посад й нагород — і за всім цим роки тяжких випробувань і колосальної роботи розуму. Йому вже за п'ятдесят, і він майже змирився зі своєю самотністю після смерті дружини Айполь. Думав, що ніколи не звільниться від болю втрати, та от в його житті з'явилася Анастасія, молода, вродлива, запальна,

така схожа й не схожа на його Айгюль. Вона збентежила його душу, викликала забуті почуття, подарувала надію на щастя. Карналь покохав і вже не мав змоги розлучитися з любов'ю, бо «як же ти візьмеш той клятий розгін, коли відступати не можна?»

До видання ввійшли третя та четверта книги роману.

Загребельний, П. Розгін : роман / П. Загребельний. - Х. : Фоліо.

Кн.1 : Айгюль : художественная лит-ра. - 2003. - 398 с.

У романі розповідається про незвичайну людську долю, в якій переплелися страждання і радість перемог, біль втрат і надія на щастя. Петро Карналь з перших днів війни добровольцем пішов на фронт, три роки був на передовій, а потім — полон і пекло концтаборів. Несила уявити, що йому довелося пережити. І попри все він вистояв, вижив і саме з тих страшних часів виніс вміння цінувати думку, бо знав: поки в тобі б'ється думка, ти — людина. Навчаючись в університеті і коли вже став вченим, Карналь завжди мав просто болісну потребу мислити, то був спосіб його існування, призначення в житті. І було в нього ще прекрасне і «одночас трагічне кохання, його Айгюль. Чарівна й загадкова жінка, яка подарувала йому свою безмежну любов, свій дивовижний талант. Вони були мов єдине ціле, і він уявити не міг, що доля може колись розлучити їх...

До видання ввійшли перша та друга книги роману.

Загребельний, П. Я, Богдан : роман. Кн. 1-а . Битви / П. Загребельний. - К. : Укр. центр духовної культури, 1994. - 280 с. - (Укр. іст. роман).

Роман відомого сучасного письменника, лауреата багатьох літературних премій Павла Загребельного "Я, Богдан" присвячено одному з найвидатніших українців - гетьману Богдану Хмельницькому. Богдан у цьому романі, написаному як монолог-сповідь головного героя, постає як мудрий політик, дипломат, полководець, і як людина - у славі й величі, у роздумах і сумнівах, в усій складності життєвого шляху й особистої вдачі.

Загребельний, П. А. Я, Богдан. Сповідь у славі : роман / П. А. Загребельний. - Х. : Фоліо, 2003 - Т. 2 : Глави 24-38 : художественная лит-ра. - 2003. - 381 с.

У романі «Я, Богдан» зображено драматичні події національно-визвольної війни українського народу проти польської шляхти (1648-1654). Епічна масштабність, широта, виразно-полемічний стиль роздумів центральної постаті — гетьмана Богдана Хмельницького — роблять роман цікавим, динамічним, сповненим непередбачених злетів, оман, суперечностей, через які доля веде головного героя.

Твір написано від імені самого Богдана Хмельницького, який оглядає свій життєвий шлях до і після смерті — «у славі».

Вперше текст роману публікується повністю, без цензорських купюр та викреслень, зроблених за радянських часів.

Загребельний П. У фокусі слова / Павло Загребельний // Київ : Журнал письменників України. - 2012. - №1. - С. 3-34.

Публікації про життя і творчість письменника

Головко В. В. Загребельний Павло Архипович // Енциклопедія історії України : у 10 т. / ред. кол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. — К. : Наукова думка, 2005. — Т. 3 : Е — Й. — С. 194.

Дончик В. Г. Загребельний Павло Архипович // Енциклопедія сучасної України / ред. кол.: І. М. Дзюба [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2001–2024.

Загребельний Павло Архипович // Митці України : Енциклопедичний довідник. / упоряд. : М. Г. Лабінський, В. С. Мурза ; за ред. А. В. Кудрицького. — Київ : «Українська енциклопедія» імені М. П. Бажана, 1992. — С. 255 .

Баранов В. Спалах усмішки Павла Загребельного / В. Баранов // Київ :

Журнал письменників України. - 2014. - №2. - С. 41-42.

Галацька В. Дніпропетровські обрії Павла Загребельного / В. Галацька // Літературна Україна : газета письменників України. - 2014. - №42. - С. 1, 14.

Дикань О. Руська правда від Павла : [про Павла Загребельного] / О. Дикань // Київ : Журнал письменників України. - 2012. - №1. - С. 2.

Загребельна Е. Невтомні руки : [про створення образу П. Загребельного скульптором А. Німенком] / Е. Загребельна // Літературна Україна : газета письменників України. - 2012. - №35/13 верес./ - С. 9.

Наєнко М. Загребельний під козацьким хрестом / М. Наєнко // Літературна Україна : газета письменників України. - 2017. - №34. - С. 3, 11.

Осадча Ю. Патріарх української літератури : [про життя та творчість Павла Загребельного] / Ю. Осадча // Шкільна бібліотека : загальнодержавний для шкільних бібліотекарів. - 2011. - №7. - С. 21.

Синьоок Т. Безсмертне диво творчості / Т. Синьоок // Літературна Україна : газета письменників України. - 2014. - №32. - С. 1, 2.

Слабошпицький М. Він написав найбільше з вітчизняних прозаїків усіх часів : виповнилося 90 років з дня народження українського письменника Павла Загребельного / М. Слабошпицький // Урядовий кур'єр. - 2014. - №155/27 серп./ - С. 16.

Хорозова О. Із творчої лабораторії Павла Загребельного / О. Хорозова // Літературна Україна : газета письменників України. - 2012. - №42/1 лист./ - С. 9.

Хорозова О. Мереживо загадкової прози : [Павло Загребельний - український письменник, головний редактор газети "Літературна Україна"] / О. Хорозова // Літературна Україна : газета письменників України. - 2012. - №12/22 берез./ - С. 1; 14.

Чернов А. Щоб жити, потрібні вітчизна, свобода і пісня : [до 90-річчя П. Загребельного] / А. Чернов // Літературна Україна : газета письменників України. - 2014. - №33. - С. 5.

Запрошуємо до Березнівської центральної бібліотеки, щоб поринути в створені письменником дивовижні світи Київської Русі, Османської імперії, України епохи Богдана Хмельницького; прочитати, зрозуміти та наблизитися до таємниць творчості Павла Загребельного.

